

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-158-07

Druk nr 575
Warszawa, 26 maja 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**-o ratyfikacji Porozumienia między
Unią Europejską a Republiką Islandii
oraz Królestwem Norwegii w sprawie
stosowania niektórych postanowień
Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o
pomocy prawnej w sprawach karnych
pomiędzy Państwami Członkowskimi
Unii Europejskiej oraz Protokołu z
2001 roku do Konwencji, podpisanego
w Brukseli dnia 19 grudnia 2003 roku.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych i Minister Sprawiedliwości.

(-) Donald Tusk

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 19 grudnia 2003 roku zostało podpisane w Brukseli Porozumienie między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji.

Po zaznajomieniu się z powyższym Porozumieniem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- zostało ono uznane za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone,
- będzie niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia

**PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

PREZES RADY MINISTRÓW

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji, podpisanego w Brukseli dnia 19 grudnia 2003 roku

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji, podpisanego w Brukseli dnia 19 grudnia 2003 roku.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Geneza Porozumienia

Od czasu przyjęcia Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r.¹⁾ zaszły poważne przemiany w życiu politycznym, społecznym, jak i w sferze gospodarczej państw europejskich. Te ostatnie zmiany dokonały się w znacznej mierze w wyniku procesów towarzyszących budowie tzw. wspólnego rynku Państw Członkowskich Wspólnot Europejskich i wymusiły konieczność liberalizacji przepisów regulujących zasady ruchu osobowego i kontroli granicznej wewnątrz Wspólnoty, do czego przyczyniły się z kolei porozumienia z Schengen: Układ w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach z dnia 14 czerwca 1985 r. (tzw. Układ z Schengen) i Konwencja wykonawcza do Układu z Schengen z dnia 19 czerwca 1990 r.²⁾, także zawarta w Schengen.

Konsekwencją zniesienia kontroli granicznych był znaczący wzrost przepływu osób, kapitału i towarów między państwami Unii Europejskiej, będący także skutkiem procesu globalizacji. Zniesienie kontroli granicznej wiązało się z koniecznością jednoczesnego zacieśnienia współpracy w dziedzinie zwalczania międzynarodowej przestępczości, której wzrost był możliwy w związku z zaprzestaniem kontroli na granicach zewnętrznych UE.

Z uwagi na istnienie ustanowionej mocą Konwencji w sprawie znoszenia kontroli paszportowej na granicach wewnątrznordyckich z dnia 12 lipca 1957 r.³⁾ Nordyckiej Unii Paszportowej, do której należą zarówno Państwa Członkowskie UE (Królestwo Danii, Królestwo Szwecji, Republika Finlandii), jak i pozostające poza tą organizacją Republika Islandii i Królestwo Norwegii, oraz z uwagi na ścisłe związki gospodarcze między tymi dwoma ostatnimi krajami a pozostałymi państwami nordyckimi i innymi ówczesnymi Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej⁴⁾ zaszła potrzeba włączenia Republiki Islandii i Królestwa Norwegii w procesy związane ze stosowaniem i dalszym rozwijaniem porozumień z Schengen.

W konsekwencji, w dniu 19 grudnia 1996 r. w Luksemburgu doszło do podpisania umowy między trzynastoma ówczesnymi Państwami Członkowskimi UE – stronami porozumień z Schengen a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii, w wy-

niku czego państwa te uzyskały status członków stowarzyszonych w ramach Konwencji⁵⁾, co pozwoliło wszystkim państwom nordyckim na przystąpienie do porozumień z Schengen, pozostając jednocześnie w Nordyckiej Unii Paszportowej⁶⁾.

Traktat Amsterdamski, który wszedł w życie w dniu 1 maja 1999 r., za pomocą protokołów załączonych do poszczególnych instrumentów *acquis* Schengen, dokonał jego integracji z dorobkiem prawnym Unii Europejskiej, co spowodowało, że dalsza współpraca między Państwami Członkowskimi UE w zakresie wynikającym z postanowień porozumień z Schengen była prowadzona w prawnych i instytucjonalnych ramach Unii Europejskiej.

W dniu 18 maja 1999 r. Rada Unii Europejskiej zawarła z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii umowę dotyczącą włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁷⁾, która weszła w życie w dniu 26 czerwca 2000 r.

Wdrażanie dorobku Schengen i wynikające z tego procesu wzmiankowane wyżej przemiany społeczno-gospodarcze, a także postęp technologiczny, skutkujące m.in. rozwojem i zmianą charakterystyki przestępczości międzynarodowej, zrodziły konieczność dysponowania przez organy wymiaru sprawiedliwości odpowiednimi instrumentami jej zwalczania. Celem sprostania nowym wymogom, niezbędne stało się wypracowanie metod ułatwiających i przyspieszających prowadzenie postępowań karnych, wymagających współpracy transgranicznej, w tym znacznych ułatwień w dziedzinie współdziałania wymiarów sprawiedliwości.

Jednym z instrumentów stanowiących odpowiedź na te wyzwania była Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej⁸⁾, przyjęta przez Radę UE, zgodnie z art. 34 Traktatu o Unii Europejskiej, w dniu 29 maja 2000 r. i tego samego dnia podpisana przez wszystkie ówczesne Państwa Członkowskie.

W dniu 16 października 2001 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła Protokół do wymienionej Konwencji⁹⁾.

W art. 28 i 29 Konwencja przewidywała możliwość przystąpienia do niej państw, które staną się członkami Unii Europejskiej już po jej podpisaniu, a także Królestwa Norwegii i Republiki Islandii, jako państw stowarzyszonych w ramach porozumień z Schengen.

Art. 2 ust. 1 Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej określa jej przepisy, które stanowią rozwój dorobku Schengen w rozumieniu wzmiankowanej już umowy z dnia 18 maja 1999 r. Analogiczny przepis został zawarty w art. 15 Protokołu, wskazując, że art. 8 tego aktu także stanowi dorobek Schengen w rozumieniu wskazanej umowy.

W dniu 17 grudnia 2003 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła decyzję w sprawie podpisania Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii dotyczącej stosowania niektórych przepisów Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji¹⁰⁾.

Porozumienie takie zostało podpisane przez przedstawiciela UE oraz ambasadorów Republiki Islandii i Królestwa Norwegii w dniu 19 grudnia 2003 r. i odnosiło się do pozostałych przepisów wymienionej Konwencji i Protokołu, nieuznanych przez wskazane wyżej artykuły tych aktów za normy stanowiące „acquis Schengen”.

II. Potrzeba i cel związania się Porozumieniem

W Akcie dotyczącym warunków przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej (...) do Unii Europejskiej z dnia 16 kwietnia 2003 r. Rzeczpospolita Polska zobowiązała się do związania po akcesji konwencjami z dziedziny wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, których nie można oddzielić od osiągnięcia celów Traktatu o Unii Europejskiej, a które do dnia przystąpienia zostały otwarte do podpisu przez obecne Państwa Członkowskie, a także do tych, które zostały przygotowane przez Radę zgodnie z tytułem VI Traktatu o Unii Europejskiej i których przyjęcie Rada zaleciła Państwom Członkowskim.

W wykonaniu tego zobowiązania nieodzowne było m.in. ratyfikowanie przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji.

Po uprzednim wyrażeniu ustawą z dnia 23 lipca 2004 r. zgody przez Parlament¹¹⁾, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikował wskazane wyżej – Konwencję o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Człon-

kowskimi Unii Europejskiej oraz Protokół do tej Konwencji. Akty te w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej weszły w życie w dniu 26 października 2005 r.

Charakter Porozumienia zawartego między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii, mającego na celu rozszerzenie zakresu podmiotowego stosowania Konwencji z 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji w sposób niewykraczający poza postanowienia tych aktów (a także treść wzmiankowanego wyżej art. 29 Konwencji, wskazująca, że twórcy Konwencji zakładali późniejsze objęcie jej postanowieniami także Republiki Islandii i Królestwa Norwegii, jako państw stowarzyszonych z UE, w ramach współpracy opartej na porozumieniach z Schengen), od momentu akcesji naszego państwa do UE rodzi potrzebę związania się tą umową także przez Rzeczpospolitą Polską. Samo Porozumienie nie wskazuje terminu wykonania tego zobowiązania.

Z uwagi na złożenie przez Rzeczpospolitą Polską, na podstawie art. 24 ust. 5 Traktatu o Unii Europejskiej tzw. zastrzeżenia konstytucyjnego do Porozumienia, obecnie niezbędne jest przeprowadzenie procedury ratyfikacyjnej tej umowy międzynarodowej, umożliwiającej jej wdrożenie do krajowego porządku prawnego.

Podstawowym celem związania się przez Rzeczpospolitą Polską Porozumieniem jest uproszczenie dotychczasowych mechanizmów wzajemnej pomocy prawnej, funkcjonujących w stosunkach z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii, w stopniu wynikającym z postanowień wymienionych wyżej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu do niej.

W konsekwencji Porozumienie umożliwi, w odniesieniu do współpracy sądowej polskich organów, rozszerzenie o te dwa państwa obszaru, w którym istnieją ramy stworzone przez wskazane akty prawne, zapewniające, jak wspomniano, bardziej efektywną i dostosowaną do współczesnych potrzeb kooperację w sprawach karnych. Podkreślenia wymaga, że regulacje zawarte w Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokole do tej Konwencji znacznie ułatwiają współpracę sądową, w szczególności przez rozwój i unowocześnienie istniejących już rozwiązań w zakresie pomocy prawnej, rozszerzenie katalogu okoliczności, w jakich można występować z wnio-

skiem o udzielenie pomocy prawnej, oraz wprowadzenie środków, dzięki którym procedura międzynarodowej pomocy prawnej staje się szybsza, bardziej elastyczna, a w rezultacie bardziej skuteczna.

Z perspektywy ostatnich lat widoczne jest, że związanie się przez Rzeczpospolitą Polską Konwencją umożliwiło włączenie się naszego kraju w nurt ścisłej współpracy prawnej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi UE i uczyniło ją bardziej efektywną, co stanowiło również realizację polskich zobowiązań akcesyjnych, wynikających w szczególności z art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej (...) do Unii Europejskiej z dnia 16 kwietnia 2003 r.

Z oczywistych powodów te same cele przemawiają także za związaniem się przez Rzeczpospolitą Polską przedmiotowym Porozumieniem, co rozszerzy o obszar Republiki Islandii i Królestwa Norwegii zakres terytorialny funkcjonowania przedstawionej wyżej ściślejszej współpracy, z której Rzeczpospolita Polska korzysta wewnątrz UE.

Realizowanie przedmiotowego Porozumienia stanowić będzie konsekwentną kontynuację procesu zacieśniania wielopłaszczyznowej współpracy między UE a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii, wynikającą przede wszystkim ze stosowania i rozwoju dorobku porozumień z Schengen.

W omawianym kontekście, oprócz wskazanych już wyżej umów zawartych między UE a tymi państwami, na szczególną uwagę zasługują jeszcze: Umowa w sprawie kryteriów i mechanizmów ustanowienia odpowiedzialności państwa w zakresie badania wniosków o udzielenie azylu składanych w Państwie Członkowskim, Republice Islandii lub Królestwie Norwegii z dnia 19 stycznia 2001 r. wraz z Protokołem z dnia 29 czerwca 2005 r.¹²⁾ (włączająca Republikę Islandii i Królestwo Norwegii do stosowania rozporządzenia Rady UE 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. o ustanowieniu kryteriów i mechanizmów określania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku azylowego złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego¹³⁾ i korzystania z europejskiej bazy odcisków palców EURODAC), Umowa o współpracy z Europolem z dnia 28 czerwca 2001 r., decyzja Rady 2003/169/WSiSW z dnia 27 lutego 2003 r. określająca, które postanowienia Konwencji z 1995 r. w sprawie uproszczonej pro-

cedury ekstradycyjnej między Państwami Członkowskimi UE oraz Konwencji z 1996 r. odnoszącej się do ekstradycji między Państwami Członkowskimi UE stanowią rozwój dorobku Schengen zgodnie z Układem dotyczącym włączenia Republiki Islandii oraz Królestwa Norwegii we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁴⁾ (włączająca Republikę Islandii i Królestwo Norwegii do stosowania postanowień obu konwencji), oraz Umowa w sprawie procedury przekazywania osób między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii z dnia 27 czerwca 2006 r.¹⁵⁾

III. Zakres przedmiotowy Porozumienia

Porozumienie przewiduje, że – z zastrzeżeniem jego postanowień – w stosunkach między Republiką Islandii i Królestwem Norwegii oraz w stosunkach wzajemnych między każdym z tych państw a Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej stosuje się art. 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25 i 26 Konwencji z 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, a także art. 1 i 24, w stopniu, w jakim mają one znaczenie dla wymienionych artykułów (art. 1 ust. 1 Porozumienia).

Bezpośrednie odwołanie się przepisów Porozumienia do norm wskazanej Konwencji wymaga zatem omówienia postanowień tego aktu.

Wskazane przepisy Konwencji, w stosunkach między państwami, które ją wprowadziły w życie, wprowadziły daleko idące zmiany w zakresie dotychczasowych rozwiązań obowiązujących w obszarze międzynarodowej współpracy prawnej w sprawach karnych.

Konwencja nie jest jednak w pełni samodzielnym instrumentem prawnym; jej postanowienia zmierzają do uzupełnienia już istniejących umów międzynarodowych regulujących pomoc prawną w sprawach karnych: Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r. oraz Protokołu dodatkowego do tej Konwencji z dnia 17 marca 1978 r., Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 19 czerwca 1990 r. (jej przepisów dotyczących współpracy w sprawach karnych) oraz Traktatu Beneluksu z dnia 11 maja 1974 r. (jego przepisów zawartych w rozdziale 2). Konwencja uzupełniła więc część postanowień wskazanych umów międzynarodowych, ułatwiając ich stosowanie, ale także

wprowadziła nowe rozwiązania mieszczące się w klasycznej formule pomocy prawnej oraz formy takiej pomocy dotychczas utożsamiane wyłącznie ze współpracą policyjną.

Poniżej przedstawiono najważniejsze postanowienia objętych Porozumieniem przepisów Konwencji z 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej.

Zgodnie z Konwencją prawo państwa wezwanego nie jest wyłącznie właściwe do wykonywania wniosku (art. 4). Państwo występujące z wnioskiem może bowiem zastrzec, że wykonanie czynności powinno nastąpić zgodnie z jej prawem, a państwo wezwane jest uprawnione do odmowy wykonania takiego wniosku jedynie wówczas, gdy podstawy do odmowy wynikałyby wprost z postanowień Konwencji lub gdy wykonanie wniosku naruszałoby podstawowe zasady jego porządku prawnego. Wykonanie powinno nastąpić w terminach uwzględniających potrzeby i terminy procesowe państwa wzywającego.

Konwencja przewiduje także możliwość zwracania się do innego Państwa Członkowskiego o przekazanie znajdujących się tam przedmiotów pochodzących z przestępstwa, celem ich wydania osobom pokrzywdzonym na terytorium państwa zwracającego się z takim wnioskiem (art. 8).

Konwencja zawiera również przepisy uzupełniające postanowienia Konwencji z 1959 r., dotyczące możliwości tymczasowego przekazywania osób pozbawionych wolności z terytorium państwa, do którego wniosek został skierowany, na terytorium państwa wzywającego, w celu wykonania czynności procesowych z udziałem osoby pozbawionej wolności na potrzeby postępowania prowadzonego w tym ostatnim państwie (art. 9). Zgodnie z tym przepisem państwa mogą zawierać porozumienia regulujące warunki, na jakich przekazanie może nastąpić, w sytuacji kiedy osoba pozbawiona wolności na terytorium państwa wzywającego może być przekazana na terytorium państwa wezwanego, celem przeprowadzenia tam niezbędnych czynności procesowych na potrzeby postępowania karnego, prowadzonego w państwie wzywającym. Przewidziana została możliwość złożenia zastrzeżenia, że wykonanie wniosku przez państwo wezwane będzie uzależnione od zgody osoby, która miałaby być tymczasowo przekazana. Rzeczpospolita Polska skorzystała z możliwości złożenia takiego zastrzeżenia.

Konwencja stwarza także podstawy do wykorzystywania nowych możliwości technicznych do sprawniejszego wykonywania wniosków o udzielanie pomocy prawnej.

W tym zakresie mocą jej art. 10 i 11 wprowadzono możliwość przesłuchiwania świadków i biegłych w formie wideokonferencji oraz konferencji telefonicznej. Wnioski o przesłuchanie w formie wideokonferencji świadka czy biegłego mogą być kierowane, kiedy ich osobisty udział w procesie mającym miejsce w państwie występującym z wnioskiem jest niemożliwy (np. osobiste stawiennictwo narażałoby świadka na poważne niebezpieczeństwo) lub napotyka na istotne trudności (np. wiek świadka, stan zdrowia). Możliwości odmowy wykonania takiego wniosku przez państwo wezwane są bardzo ograniczone. Odmowę można uzasadnić jedynie naruszeniem podstawowych zasad prawa tego państwa lub brakiem wyposażenia technicznego do przeprowadzenia wideokonferencji, przy czym państwo wzywające, za zgodą państwa wezwanego, może dostarczyć niezbędny sprzęt techniczny.

Na przesłuchanie świadka lub biegłego w formie wideokonferencji nie jest wymagana zgoda tych osób. Przesłuchanie jest prowadzone bezpośrednio przez przedstawicieli organu państwa wzywającego i według prawa tego państwa. Z kolei organ państwa wezwanego czuwa nad stroną organizacyjną i prawną przesłuchania (wzywa osoby, które mają być przesłuchane, sprawdza ich tożsamość, uprzedza o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań; jego przedstawiciel jest obecny podczas przesłuchania i czuwa, aby nie doszło do naruszenia prawa państwa wezwanego, oraz sporządza protokół z przesłuchania, który dokumentuje tryb przeprowadzenia przesłuchania, a nie jego treść). Osoba, która w przesłuchaniu takim złożyła fałszywe zeznania, może odpowiadać karnie w państwie wezwanym.

Konwencja przewiduje również możliwość przesłuchania w formie wideokonferencji podejrzanego lub oskarżonego. Przesłuchanie tego rodzaju może się jednak odbyć jedynie za zgodą takiej osoby. Konwencja przewiduje możliwość złożenia zastrzeżenia, że państwo-strona nie będzie wykonywać wniosków dotyczących przesłuchania ww. osób w tej formie. Rzeczpospolita Polska złożyła takie zastrzeżenie, a inne kraje mogą w tym zakresie stosować wobec Rzeczypospolitej Polskiej zasadę wzajemności.

Zasady przesłuchania świadków i biegłych w formie telekonferencji są zbliżone do zasad odnoszących się do przesłuchania w formie wideokonferencji. Przesłuchanie w tym trybie jest uzależnione od zgody osób, które mają być przesłuchiwane.

Koszty przesłuchania w opisanych wyżej formach są pokrywane przez państwo wzywające, chyba że państwo wezwane nie będzie wnosić o zwrot poniesionych kosztów.

Konwencja zawiera także przepisy regulujące nowe formy współpracy, wykraczające poza klasyczną formułę pomocy prawnej.

Uwzględniając okoliczność, że transgraniczny charakter przestępstw, zwłaszcza związanych z międzynarodową przestępczością zorganizowaną, może wymagać ściślejszej współpracy właściwych organów różnych państw, Konwencja zapewnia również ramy dla tworzenia przez kilka państw wspólnych zespołów śledczych do prowadzenia konkretnych spraw o charakterze międzynarodowym (art. 13).

Współpraca w tej formie pomyślana została jako alternatywa dla pomocy prawnej w jej dotychczas znanym kształcie. Konwencja wprowadza szczegółowe regulacje dotyczące tworzenia takich zespołów. Zgodnie z jej postanowieniami zespoły śledcze mogą być tworzone, na podstawie porozumień zawieranych między właściwymi organami różnych państw, w przypadku poważnych postępowań karnych o charakterze międzynarodowym. Do zespołu takiego działającego na terytorium Państwa Członkowskiego mogą być delegowani funkcjonariusze organów uprawnionych do prowadzenia postępowania karnego z innych państw (funkcjonariusze policji, służby celnej, prokuratorzy). Prawem właściwym rządzącym pracami zespołu jest prawo państwa, na terytorium którego zespół działa. Funkcjonariusze delegowani do zespołu śledczego działającego w innym państwie mogą zwracać się do właściwych organów w swoim państwie macierzystym o wykonanie czynności lub udzielenie informacji na potrzeby zespołu. Wystąpienia takie zastępują formalne wnioski o udzielenie pomocy prawnej, a przez organy udzielające informacji czy wykonujące określone czynności procesowe powinny być traktowane jak działania w ramach postępowania krajowego.

Art. 14 Konwencji wprowadził możliwość zastosowania w drodze pomocy prawnej specjalnej techniki śledczej określanej jako operacja pod przykryciem, zdefiniowanej w tym przepisie jako działanie agenta w ramach postępowania karnego w spo-

sób tajny lub pod zmienioną tożsamością. Pomoc prawna w tej formie współpracy może być wnioskowana w celu umożliwienia agentowi państwa wzywającego prowadzenia działań na terytorium państwa wezwanego lub w celu delegowania agenta państwa wezwanego do prowadzenia działań na terytorium państwa wzywającego. Wniosek może również dotyczyć tego, aby agent państwa wezwanego prowadził działania na jego terytorium na rzecz państwa wzywającego. Czynności są wykonywane zgodnie z prawem państwa, na którego terytorium operacja ma miejsce. Konwencja przewiduje możliwość złożenia zastrzeżenia o niestosowaniu tego artykułu, przy czym Rzeczpospolita Polska z tego uprawnienia nie skorzystała.

Udział funkcjonariuszy różnych państw w realizacji wyżej przedstawionych zaawansowanych form współpracy, a w konsekwencji wykonywanie przez nich czynności na terytoriach innych państw, wyłoniły potrzebę uregulowania kwestii odpowiedzialności cywilnej i karnej funkcjonariuszy działających poza krajem macierzystym. W zakresie odpowiedzialności karnej za czyny popełnione przez nich i przeciwko nim, Konwencja zrównuje tych funkcjonariuszy z funkcjonariuszami krajowymi (art. 15).

W zakresie odpowiedzialności cywilnej przewiduje natomiast, że za szkody spowodowane przez funkcjonariuszy w innym państwie odpowiada ich państwo macierzyste, z tym że państwo, na terytorium którego szkoda powstała, jest obowiązane wobec osoby poszkodowanej do wypłacenia odszkodowania, a samo ma roszczenie do państwa macierzystego funkcjonariusza o zwrot poniesionych z tego tytułu kosztów (art. 16).

Postęp techniczny umożliwił zawarcie w Konwencji, nieutralonej wcześniej na gruncie pomocy prawnej, formy współpracy polegającej na przechwytywaniu przekazów telekomunikacyjnych (art. 17-22). Sama Konwencja nie definiuje terminu „przekazy telekomunikacyjne”, natomiast w Raporcie wyjaśniającym wskazano, że termin ten należy rozumieć szeroko, jako obejmujący, obok rozmów telefonicznych, również inne formy komunikowania się, takimi sposobami, na jakie pozwalają dostępne rozwiązania techniczne. Obowiązki związane z przechwytywaniem przekazów rozciągają się przy tym także na dostarczanie danych technicznych związanych z przekazem, np. numeru telefonu, z którym realizowano połączenie, informacji o tym, kiedy rozmowa miała miejsce i jak długo trwała itd.

Obok regulacji wykorzystujących klasyczny mechanizm pomocy prawnej, gdzie państwo wzywające występuje do państwa wezwanego z wnioskiem o dokonanie na jego terytorium przechwycenia i zarejestrowania przekazu telekomunikacyjnego i późniejszego przekazania go do dyspozycji państwa wzywającego, pojawiły się zupełnie nowe formy współpracy, wykorzystujące możliwości oferowane przez nowe technologie, a polegające na bezpośrednim przechwytywaniu przez jedno państwo przekazów telekomunikacyjnych, bez pomocy technicznej państwa, z terytorium którego przekaz jest przechwytywany (art. 18 ust. 1 i 2).

W Konwencji zostały uregulowane sytuacje, w których państwo ze względów technicznych nie może dokonywać bezpośredniego przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych wychodzących i przychodzących na jego terytorium, oraz sytuacje, kiedy państwo może dokonywać bezpośredniego przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych z terytorium innego państwa, na potrzeby swojego postępowania karnego lub potrzeby postępowania karnego, prowadzonego przez inne państwo, bez konieczności pomocy technicznej ze strony państwa, z którego terytorium przekaz pochodzi.

Stosowanie poszczególnych rozwiązań dotyczących przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych zostało obwarowane systemem gwarancji prawnych chroniących prawa jednostki i zapewniających poszanowanie porządku prawnego państw-stron Konwencji. Zgodnie z art. 17 Konwencji organami uprawnionymi do występowania z wnioskiem o wyrażenie zgody na dokonywanie przechwytywania są organy sądowe, przy czym dopuszczalne jest wskazanie przez państwa innych organów jako właściwych do występowania z takim wnioskiem (państwa wskazały te organy w trybie oświadczenia przewidzianego w art. 24 ust. 1 lit. b). Konwencja zastrzega także, że przechwytywanie przekazów telekomunikacyjnych jest dopuszczalne wyłącznie na potrzeby postępowania karnego (art. 18 ust. 1, art. 19 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1) i uzależnione od zgody państwa wezwanego (względnie zawiadnianego, gdy przechwytywanie nie wymaga pomocy technicznej ze strony tego państwa). Przesądza również właściwość prawa wewnętrznego państwa wezwanego w zakresie określania przesłanek dopuszczalności przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych.

Koszty ponoszone w trakcie realizacji przechwytywania obciążają państwo wzywające (art. 21).

Na mocy art. 22 Konwencji istnieje możliwość zawierania między państwami porozumień dwustronnych mających na celu ułatwienie i poprawę wykorzystywania obecnych i przyszłych technologii telekomunikacyjnych.

Konwencja nałożyła ponadto obowiązek złożenia przez państwa oświadczeń dotyczących wyznaczenia organów właściwych do wykonywania określonych czynności w ramach Konwencji (art. 24). Konwencja przewidziała także możliwość złożenia zastrzeżeń, ale tylko w przypadkach ściśle określonych w jej treści (art. 25). W zakresie przepisów Konwencji, do których odwołuje się Porozumienie, chodzi o zastrzeżenia, o których mowa we wspomnianych wyżej – art. 9 ust. 6, art. 10 ust. 9, art. 14 ust. 4, a także w art. 18 ust. 7.

Z kolei na podstawie art. 2 Konwencji, jej postanowienia wynikające z art. 3, 5, 6, 7, 12 i 23 oraz postanowienia art. 15 i 16 – w zakresie, w jakim odnoszą się do artykułów wymienionych wyżej – stanowią środki zmieniające lub rozwijające postanowienia wskazane w Załączniku A do, powoływanej już wyżej, Umowy zawartej przez Radę UE i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wdrożenie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, co umożliwiło stosowanie tych przepisów w stosunkach z tymi dwoma państwami, w trybie niezwiązanym z zawarciem przedmiotowego Porozumienia.

W uzupełnieniu do przedstawionych wyżej informacji odnoszących się do treści Konwencji wskazać jednak należy, że art. 3 Konwencji rozszerza zakres przedmiotowy współpracy na sprawy, w których ściganie należy do właściwości organów administracyjnych, jeżeli istnieje możliwość odwołania się do sądu od decyzji takich organów. Pozwala również na stosowanie wzajemnej pomocy w sprawach dotyczących odpowiedzialności osób prawnych za przestępstwa.

Na mocy art. 5 Konwencja przewiduje także dalsze uproszczenie procedury doręczania dokumentów procesowych osobom przebywającym na terytoriach innych Państw Członkowskich. Zrezygnowano w tym zakresie z pośrednictwa organów sądowych, wprowadzając jako zasadę przekazywanie tego rodzaju dokumentów drogą pocztową.

Ponadto art. 6 Konwencji wprowadził, jako zasadę, bezpośrednie przekazywanie wniosków o pomoc prawną między organami sądowymi, przewidując również możliwość bezpośredniego przekazywania takich wniosków między organami sądowymi a organami administracyjnymi (Rzeczpospolita Polska nie złożyła oświadczenia o rezygnacji z możliwości wykorzystywania bezpośredniego przekazywania wniosków między organami sądowymi i pozasądowymi). Wyjątek od tej zasady, w postaci obligatoryjnego przekazywania dokumentów za pośrednictwem organów centralnych, dotyczy jedynie wniosków w przedmiocie tymczasowego przekazywania osób pozbawionych wolności oraz informacji o skazaniach. Wnioski mogą być przekazywane także faksem lub pocztą elektroniczną.

W celu usprawnienia współpracy art. 7 Konwencji przewiduje również możliwość przekazywania przez państwa z własnej inicjatywy informacji mogących przyczynić się w innym Państwie Członkowskim do wszczęcia postępowania karnego lub dostarczyć nowych dowodów do już prowadzonego postępowania karnego.

Z kolei art. 12 Konwencji reguluje stosowanie w toku współpracy specjalnej techniki śledczej określanej jako dostawa niejawnie nadzorowana. Konwencja nie zdefiniowała tej techniki ani nie wprowadziła żadnych szczegółowych regulacji jej dotyczących, odwołując się w tym zakresie do prawa krajowego. Formułuje ona jedynie ogólne zobowiązanie zapewnienia przez Państwo Członkowskie, na wniosek innego Państwa Członkowskiego i w konkretnych sprawach, możliwości prowadzenia na swoim terytorium dostaw niejawnie nadzorowanych w przypadku przestępstw, które mogą stanowić podstawę ekstradycji. Oznacza to bardzo szeroki zakres przedmiotowy stosowania tej techniki, znacznie szerszy niż ten, który przewidywała w art. 73 Konwencji wykonawcza do Układu z Schengen, gdzie możliwość stosowania dostawy niejawnie nadzorowanej ograniczała się do przestępstw związanych z nielegalnym obrotem narkotykami i substancjami psychotropowymi. Art. 2 Konwencji uchylił postanowienia m.in. art. 73 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen.

Art. 23 Konwencji reguluje natomiast zagadnienia związane z wykorzystaniem danych osobowych uzyskanych w wyniku wykonywania wniosków o pomoc prawną. Dane te pozostają pod ochroną prawa i mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów określonych w Konwencji.

Porozumienie przewiduje także, że – bez uszczerbku dla jego postanowień – w stosunkach między Republiką Islandii i Królestwem Norwegii oraz w stosunkach wzajemnych między każdym z tych państw a Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej stosuje się art. 1 (ust. 1-5), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 i 12 Protokołu z 2001 roku do Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej (art. 1 ust. 2 Porozumienia).

Celem przyjęcia Protokołu była poprawa efektywności współpracy prawnej Państw Członkowskich Unii Europejskiej w zakresie zwalczania przestępczości – w tym zwłaszcza zorganizowanej i finansowej, a także procederu prania pieniędzy. Osiągnięciu tego celu służyć miały m.in. zastosowanie procedur ułatwiających wymianę informacji w zakresie danych przechowywanych na rachunkach bankowych oraz przepływów finansowych między nimi.

Protokół zobowiązał Państwa Członkowskie do wprowadzenia odpowiednich instrumentów prawnych umożliwiających realizację wniosków o pomoc prawną, w zakresie danych dotyczących rachunków prowadzonych przez banki, mające swoją siedzibę na terytorium państwa wezwanego.

Dla realizacji przedstawionego celu przepisy Protokołu określiły zakres współpracy Państw Członkowskich w realizacji wniosków o pomoc prawną, dotyczących zarówno udzielania informacji o rachunkach bankowych oraz podmiotach do nich uprawnionych (art. 1), jak i danych o transakcjach dokonywanych z wykorzystaniem rachunków bankowych (art. 2).

Zatem dane, które zgodnie z postanowieniami Protokołu mają być przekazywane państwu wzywającemu, obejmują zarówno te o charakterze statycznym – wskazane w art. 1 (numer rachunku, jego rodzaj, bank, gdzie jest on prowadzony, dane posiadaczy rachunków i osób upoważnionych do rachunków itd.), jak i informacje o charakterze dynamicznym – określone przez art. 2 (operacje dokonywane na rachunkach, przepływy między rachunkami itd.).

Zgodnie z treścią Protokołu warunkiem żądania powyższych danych jest aktualne prowadzenie postępowania karnego w sprawie, przez organy ścigania państwa wzywającego.

Państwo to powinno wykazać, że żądana informacja ma istotne znaczenie z punktu widzenia prowadzonego postępowania, wyjaśnić, na jakiej podstawie domniemywa, że bank mający swoją siedzibę w państwie wezwanym posiada żądane dane, oraz załączyć wszystkie informacje mogące ułatwić wykonanie wniosku.

Państwu wezwanemu pozostawia się możliwość uzależnienia wykonania wniosku od spełnienia przesłanek wymaganych do dokonania przeszukania i zatrzymania rzeczy, zgodnie z jego prawem wewnętrznym.

W zakresie danych statycznych państwo wezwane ma obowiązek wykonania wniosku o pomoc prawną, jeżeli postępowanie karne prowadzone w państwie wzywającym obejmuje:

- przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności lub aresztu, w wymiarze co najmniej czterech lat w państwie wzywającym i co najmniej dwóch lat w państwie wezwanym,
- przestępstwa określone w art. 2 Konwencji z dnia 26 lipca 1995 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Policji – Konwencja o Europolu¹⁶⁾ (terroryzm, handel narkotykami, handel materiałami rozszczepialnymi i substancjami radioaktywnymi, przemyt ludzi przez granicę, handel ludźmi, przestępstwa drogowe, przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, wolności lub mieniu popełnione w związku z działalnością terrorystyczną, pranie pieniędzy dokonane w związku z tymi przestępstwami lub przestępstwami podobnymi) lub w Załączniku do tej Konwencji (zabójstwo, ciężkie uszkodzenie ciała, nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi, kidnaping, bezprawne pozbawienie wolności i wzięcie zakładnika, rasizm i ksenofobia, rozbój popełniony w zorganizowanej grupie, nielegalny handel dobrami kultury, w tym antykami i dziełami sztuki, oszustwo, reketering i inne wymuszenie, podrabianie produktów – piractwo, fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi, fałszowanie pieniędzy i innych środków płatniczych, przestępstwa komputerowe, korupcja, nielegalny handel bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, nielegalny handel zagrożonymi gatunkami zwierząt, roślin i ich odmian, przestępstwa przeciwko środowisku, nielegalny handel substancjami hormonalnymi i innymi promotorami wzrostu),

- przestępstwa nieobjęte Konwencją o Europolu, a ujęte w Konwencji o Ochronie Interesów Finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 r.¹⁷⁾, Protokole do niej z dnia 27 września 1996 r.¹⁸⁾ lub Drugim Protokole z dnia 19 czerwca 1997 r.¹⁹⁾ (m.in. oszustwo, fałszowanie dokumentów, korupcja, pranie pieniędzy, inne przestępstwa objęte listą Konwencji o Europolu).

W zakresie danych o charakterze dynamicznym państwa-strony zostały zobligowane do zapewnienia realizacji wniosków o pomoc prawną, dotyczących uzyskania od banków danych o operacjach dokonywanych na wskazanych rachunkach bankowych w określonych we wniosku ramach czasowych. Obowiązek ten dotyczy także wszelkich informacji związanych z rachunkami bankowymi, z których złożono dyspozycje i dokonano operacji, oraz z tymi, na które je dokonano. W przeciwieństwie do art. 1, art. 2 nie zawiera żadnych ograniczeń przedmiotowych i odnosi się do postępowań o jakiegokolwiek przestępstwo. Protokół nałożył również na państwa-strony

(w art. 3) obowiązek zapewnienia możliwości prowadzenia bieżącego monitoringu transakcji bankowych na wniosek państwa wzywającego. Wniosek w tym zakresie powinien wskazywać okres, w jakim monitoring ma być prowadzony, oraz rachunki, które należy poddać obserwacji. Państwo wzywające powinno być na bieżąco informowane o przebiegu czynności. Monitorowanie odbywa się na podstawie decyzji właściwego organu państwa wezwanego oraz na podstawie jego procedur krajowych.

Art. 4 Protokołu zobowiązuje Państwa Członkowskie do zapewnienia poufności przeprowadzanych czynności sprawdzających, dotyczących rachunków bankowych i operacji na nich dokonywanych.

Z kolei art. 5 ustanowił obowiązek wzajemnego informowania się Państw Członkowskich o możliwości rozszerzenia zakresu wniosku o pomoc prawną, zaś art. 6 zezwala na realizację dodatkowych wniosków o pomoc prawną. W zakresie takich wniosków o przekazanie danych dotyczących rachunków bankowych przewidziano znaczne odformalizowanie procedury.

Na mocy postanowienia art. 7 Protokół zabrania powoływania się na tajemnicę bankową (ustanowioną na podstawie regulacji krajowych państw-stron) jako podstawę odmowy wykonania wniosku o pomoc prawną.

Zgodnie z treścią art. 8 i 9 Protokołu takiej podstawy nie może również stanowić powołanie się – odpowiednio – na finansowy lub polityczny charakter czynu.

Z pierwszego z tych przepisów wynika, że państwo wezwane nie może odmówić wykonania wniosku jedynie z uwagi na fakt, że żądanie dotyczy przestępstwa skarbowego. Jeżeli państwo to uzależnia wykonanie wniosku od zaistnienia podwójnej karalności – zasada ta ma się również odnosić do przestępstw skarbowych. W zakresie tych przestępstw nie można jednak odmówić wykonania wniosku z powołaniem się na brak podwójnej karalności z tego powodu, że prawo państwa wezwanego przewiduje inny podatek, cło lub też nie zawiera przepisów podatkowych, celnych, walutowych tego samego rodzaju co prawo państwa wzywającego.

Natomiast w art. 9 Protokół zakazuje traktowania jakichkolwiek czynów, których dotyczą wnioski Państw Członkowskich, jako przestępstw politycznych, przestępstw z nimi związanych lub przestępstw popełnionych z motywów politycznych. Zezwolono jednocześnie na składanie przez państwa-strony oświadczeń co do zakresu stosowania tego przepisu, pozwalając na określenie przez nie katalogu przestępstw traktowanych jako polityczne (ust. 2). Protokół wskazuje jednak, że nie będą traktowane jako polityczne przestępstwa terrorystyczne ujęte w art. 1 i 2 Europejskiej Konwencji o Zwalczaniu Terroryzmu z dnia 27 stycznia 1977 r.²⁰⁾ (wzięcie zakładnika, posłużenie się bronią palną i materiałami wybuchowymi, stosowanie przemocy przeciwko życiu, wolności lub sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego dla życia ludzkiego) oraz pomocnictwo do takich przestępstw, a także czyny polegające na zakładaniu związków przestępczych w rozumieniu art. 3 ust. 4 Konwencji z dnia 27 września 1996 r. o ekstradycji między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej²¹⁾ mających na celu popełnienie jednego lub więcej przestępstw określonych w art. 1 i 2 wzmiankowanej Europejskiej Konwencji o Zwalczaniu Terroryzmu z dnia 27 stycznia 1977 r.

Tryb rozstrzygania sporów między Państwami Członkowskimi, powstałych na tle wykonywania wniosku o pomoc prawną na podstawie Protokołu, jest określony w art. 10 Protokołu.

W przypadku odmowy wykonania wniosku oraz niemożności wypracowania w tym zakresie kompromisu przez państwo wzywające i państwo wezwane, uzasadnioną decyzję o odmowie przekazuje się Radzie UE, która dokonuje oceny funkcjonowania mechanizmu współpracy prawnej między stronami. Państwa mogą też poinformować o zaistniałym problemie Eurojust, który powinien zaproponować jego praktyczne rozwiązanie.

Na podstawie art. 15 Protokołu jego postanowienia wynikające z przedstawionego wyżej art. 8 stanowią środki zmieniające lub rozwijające postanowienia wskazane w Załączniku A do Umowy zawartej przez Radę UE i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wdrożenie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (analogicznie do przepisu zawartego w omówionym wyżej art. 2 Konwencji).

Powracając do omawiania bezpośrednio przepisów Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji wskazać należy, że jego art. 1 ust. 3 stanowi, że deklaracje Państw Członkowskich złożone do Konwencji oraz Protokołu będą stosowane także w stosunkach między Republiką Islandii a Królestwem Norwegii, a zatem nie ma obecnie potrzeby składania przez Rzeczpospolitą Polską takich deklaracji, odnoszących się do relacji z tymi dwoma państwami.

Na mocy art. 2 Porozumienia jego strony zostały zobowiązane do stałego śledzenia rozwoju orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich oraz orzecznictwa właściwych sądów Republiki Islandii i Królestwa Norwegii, odnoszącego się do postanowień konwencyjnych będących przedmiotem Porozumienia oraz stworzenia mechanizmu wzajemnego przekazywania tego orzecznictwa.

Na podstawie ust. 2 tego przepisu Republika Islandii i Królestwo Norwegii są upoważnione do przedłożenia Trybunałowi Sprawiedliwości memoriałów lub uwag na piśmie w przypadkach wystąpienia przez sąd Państwa Członkowskiego do tego Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia wstępnego, dotyczącego wykładni postanowień Konwencji i Protokołu, określonych w przedstawionym wyżej art. 1 Porozumienia.

W oparciu o art. 3 Porozumienia w przypadku odrzucenia wniosku o pomoc prawną Królestwo Norwegii lub Republika Islandii mogą wystąpić do zwracającego wniosek Państwa Członkowskie o zgłoszenie Eurojust napotkanych problemów dotyczących wykonania wniosku, w celu znalezienia praktycznego rozwiązania problemu.

Z kolei zgodnie z treścią art. 4 Porozumienia wszelki spór między Republiką Islandii lub Królestwem Norwegii a Państwem Członkowskim UE, dotyczący wykładni lub stosowania Porozumienia albo jakichkolwiek postanowień określonych w jego art. 1, strona sporu może w terminie sześciu miesięcy przekazać do rozpatrzenia na posiedzeniu przedstawicieli rządów Państw Członkowskich UE oraz Republiki Islandii i Królestwa Norwegii.

Art. 5 przewiduje, że nie później niż 5 lat od dnia wejścia w życie Porozumienia strony dokonają „przeglądu” Porozumienia, ze szczególnym uwzględnieniem jego praktycznego wykonania, wykładni i rozwoju.

Na mocy art. 6 ust. 3, w odniesieniu do odpowiednich postanowień Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, Porozumienie wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu, w którym Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej stwierdzi, że zostały spełnione wszelkie wymogi formalne dotyczące wyrażenia zgody przez Umawiające się Strony Porozumienia lub w dniu wejścia w życie wymienionej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, zgodnie z art. 27 ust. 3 Konwencji, jeżeli jest to data późniejsza.

W nawiązaniu do wzmiankowanego spełnienia wymogów formalnych wskazać należy, że na podstawie art. 24 ust. 5 Traktatu o Unii Europejskiej zastrzeżenia konstytucyjne (warunek uprzedniego spełnienia wymaganych prawem krajowym procedur konstytucyjnych poszczególnych państw dla związania się umową międzynarodową) złożyły następujące Państwa Członkowskie UE: Królestwo Belgii, Republika Cypryjska, Republika Czeska, Republika Federalna Niemiec, Królestwo Danii, Królestwo Hiszpanii, Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Republika Węgierska, Republika Włoska, Irlandia, Republika Litewska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Republika Łotewska, Republika Maltańska, Kró-

lestwo Niderlandów, Rzeczpospolita Polska, Republika Portugalska, Królestwo Szwecji, Republika Finlandii, Republika Słowenii i Republika Słowacka.

W odniesieniu do odpowiednich postanowień Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej wejście w życie Porozumienia skutkuje koniecznością realizacji praw i obowiązków ustanowionych jej przepisami, w stosunkach między Republiką Islandii i Królestwem Norwegii oraz między Republiką Islandii, Królestwem Norwegii i tymi Państwami Członkowskimi UE, wobec których Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej weszła w życie.

Według stanu na dzień 13 lutego 2007 r. Konwencja weszła w życie w Republice Austrii, Królestwie Belgii, Republice Bułgarii, Republice Cypryjskiej, Republice Czeskiej, Republice Federalnej Niemiec, Królestwie Danii, Republice Estońskiej, Królestwie Hiszpanii, Republice Francuskiej, Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Republice Węgierskiej, Republice Litewskiej, Republice Łotewskiej, Królestwie Niderlandów, Rzeczypospolitej Polskiej, Republice Portugalskiej, Rumunii, Królestwie Szwecji, Republice Finlandii, Republice Słowenii i Republice Słowackiej.

Z kolei w stosunku do odpowiednich postanowień wymienionego wyżej Protokołu do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, w oparciu o art. 6 ust. 4 Porozumienia, wchodzi ono w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu, w którym Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej stwierdzi, że zostały spełnione wszelkie wymogi formalne dotyczące wyrażenia zgody przez Umawiające się Strony Porozumienia lub w dniu wejścia w życie Protokołu do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, zgodnie z art. 13 ust. 3 Protokołu, jeżeli jest to data późniejsza.

Także w odniesieniu do odpowiednich postanowień ww. Protokołu, wejście w życie Porozumienia umożliwia realizację praw i obowiązków ustanowionych przepisami tego Protokołu, w stosunkach między Republiką Islandii i Królestwem Norwegii oraz między Republiką Islandii, Królestwem Norwegii i tymi Państwami Członkowskimi UE, wobec których Protokół ten wszedł w życie.

Protokół wszedł obecnie²²⁾ w życie Republiki Austrii, Królestwie Belgii, Republice Cypryjskiej, Republice Czeskiej, Republice Federalnej Niemiec, Królestwie Danii, Królestwie Hiszpanii, Republice Francuskiej, Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Republice Węgierskiej, Republice Litewskiej, Republice Łotewskiej, Królestwie Niderlandów, Rzeczypospolitej Polskiej, Republice Portugalskiej, Królestwie Szwecji, Republice Finlandii, Republice Słowenii i Republice Słowackiej.

Na podstawie art. 6 ust. 6 Porozumienie stosuje się wyłącznie do procedur pomocy prawnej wszczętych po dniu powstania praw i obowiązków, określonym w przedstawionym wyżej sposób.

Art. 7 Porozumienia stanowi, że przystąpienie nowych Państw Członkowskich Unii Europejskiej do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej lub Protokołu do Konwencji ustanawia prawa i obowiązki na mocy tego Porozumienia między tymi nowymi Państwami Członkowskimi oraz Republiką Islandii i Królestwem Norwegii.

Zgodnie z treścią art. 8 Porozumienia istnieje możliwość jego wypowiedzenia przez strony, a w przypadku wypowiedzenia przez Republikę Islandii lub Królestwo Norwegii Porozumienie pozostaje w mocy między Unią Europejską a tym państwem, w stosunku do którego nie zostało ono wypowiedziane.

Wypowiedzenie staje się skuteczne od dnia upływu sześciu miesięcy po przedłożeniu notyfikacji wypowiedzenia, a będące wówczas w toku procedury wykonania wniosków o pomoc prawną zostają zakończone zgodnie z postanowieniami Porozumienia.

Na mocy ust. 3 tego przepisu wypowiedzenie Porozumienia automatycznie następuje również w sytuacji wypowiedzenia przedstawionej wyżej Umowy z dnia 18 maja 1999 r., dotyczącej włączenia wymienionych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen.

Depozytariuszem Porozumienia jest Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej (art. 9).

IV. Postanowienia Porozumienia (i przepisów konwencyjnych, do których odwołuje się) a prawo polskie

Związanie się przez Rzeczpospolitą Polską postanowieniami Porozumienia nie będzie łączyło się z koniecznością wprowadzenia zmian do prawa polskiego, albowiem samo Porozumienie nie nakłada nowych zobowiązań, wykraczających poza postanowienia Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu do tej Konwencji. Skutkiem przystąpienia do tego Porozumienia będzie jedynie rozszerzenie terytorialnego zakresu obowiązywania przepisów tych aktów prawnych i ich stosowanie przez polskie organy nie tylko w stosunkach z tymi Państwami Członkowskimi UE, które przystąpiły do wymienionych aktów konwencyjnych, ale także we wzajemnych relacjach z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii.

Ponadto znaczna część postanowień Konwencji i Protokołu ma charakter samowystarczalny, umożliwiający, zgodnie z art. 91 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, bezpośrednie stosowanie przepisów tych aktów (z uwzględnieniem oświadczeń i zastrzeżeń zgłoszonych do Konwencji, które będą miały zastosowanie także w odniesieniu do Republiki Islandii i Królestwa Norwegii, z zachowaniem zasady wzajemności), w związku z czym już na etapie ratyfikacji Konwencji i Protokołu nie było w zakresie tych przepisów potrzeby dokonywania transpozycji ich norm do prawa krajowego.

Brak konieczności przeprowadzenia dostosowawczych zmian legislacyjnych jest także konsekwencją szeregu nowelizacji dokonanych już wcześniej w prawie polskim, zarówno w okresie bezpośrednio poprzedzającym ratyfikację Konwencji i Protokołu, jak i w latach wcześniejszych.

Stosowanie postanowień Porozumienia (i jednocześnie wskazanych norm Konwencji i Protokołu, do których Porozumienie się odwołuje) zapewniają zatem w głównej mierze same przepisy tych aktów prawa Unii Europejskiej, stosowane w polskiej procedurze karnej bezpośrednio (zgodnie z art. 615 § 1 K.p.k.), a ponadto znowelizowane w ostatnich latach regulacje polskiego prawa wewnętrznego, a w szczególności: Kodeksu postępowania karnego, Kodeksu karnego, ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary²³⁾, ustawy

z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji²⁴⁾, ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o służbie celnej²⁵⁾, zmienionej ustawą z dnia 19 marca 2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo celne²⁶⁾, ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne²⁷⁾, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe²⁸⁾ oraz ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych²⁹⁾.

W tym kontekście, w zakresie odnoszącym się do zobowiązań wynikających z Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, wskazać należy np. na zmiany w prawie polskim wprowadzone ustawą o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary. Przepisy tej ustawy umożliwiają wykonywanie wniosków o pomoc prawną w sprawach dotyczących odpowiedzialności osób prawnych, w tym wniosków pochodzących od właściwych organów pozasądowych.

Z tego punktu widzenia ważne były także nowelizacje Kodeksu postępowania karnego: z dnia 10 stycznia 2003 r., w wyniku której dodano art. 589a K.p.k.³⁰⁾, określający zasady postępowania z osobami pozbawionymi wolności na terytorium państwa obcego, które zostały tymczasowo wydane w celu złożenia zeznań, oraz nowelizacja z dnia 16 kwietnia 2004 r.³¹⁾, dodająca nowe przepisy, oznaczone numerami od 589b do 589f, regulujące kwestie związane z funkcjonowaniem wspólnych zespołów śledczych.

Te ostatnie przepisy stanowią implementację do prawa polskiego postanowień decyzji ramowej z dnia 13 czerwca 2002 r. o wspólnych zespołach śledczych, której regulacje prawne są w zasadzie tożsame z rozwiązaniami zawartymi w Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokole do tej Konwencji. W odniesieniu do Konwencji wskazane przepisy będą miały zastosowanie wszędzie tam, gdzie jest konieczne dopełnienie samowystępujących norm konwencyjnych przez prawo wewnętrzne. Przedmiotowe regulacje pozostawiają też państwom dużą elastyczność w kształtowaniu tej formy współpracy przez umożliwienie im zawierania porozumień dla konkretnych spraw.

Natomiast od dawna prawu polskiemu znana jest zasada subsydiarności w stosowaniu prawa, w odniesieniu do wniosków państw obcych o pomoc prawną

w sprawach karnych (art. 588 § 4 K.p.k.), w związku z czym nie ma przeszkód prawnych do wykonywania czynności w ramach pomocy prawnej, zgodnie z prawem strony wzywającej.

Z kolei przyjęcie w prawie polskim, także w wyniku wskazanej wyżej nowelizacji Kodeksu postępowania karnego z dnia 10 stycznia 2003 r., przepisu o dopuszczalności prowadzenia przesłuchania świadka na odległość przy użyciu urządzeń technicznych (art. 177 § 1a K.p.k.), w połączeniu z możliwością bezpośredniego stosowania zawartych w Konwencji przepisów dotyczących przesłuchań świadków i biegłych w formie wideokonferencji i telekonferencji, tworzy dostateczne ramy prawne do wykonywania wniosków o udzielenie pomocy prawnej w tej właśnie formie.

Prawo polskie przewiduje już możliwość wykorzystywania specjalnych technik śledczych w postaci dostawy niejawnie nadzorowanej i operacji pod przykryciem przez niektóre organy uprawnione do prowadzenia postępowania karnego. Specjalne techniki śledcze mają charakter instytucji pozakodeksowych i zostały uregulowane w odrębnych przepisach ustrojowo-kompetencyjnych, dotyczących niektórych organów uprawnionych do prowadzenia postępowania karnego.

Nie ma także potrzeby dokonywania zmian dostosowawczych w związku z przepisami Konwencji kształtującymi wspólne zasady odpowiedzialności karnej i cywilnej funkcjonariuszy, działających na terytorium innego państwa, przy wykonywaniu współpracy w ramach opisanych wyżej specjalnych technik śledczych (określonych w art. 12, 13 i 14 Konwencji). Nowelizacją Kodeksu karnego z dnia 13 czerwca 2003 r.³²⁾ została wprowadzona zmiana art. 115 § 19 K.k., definiującego pojęcie osoby pełniącej funkcję publiczną, zrównująca faktycznie funkcjonariusza zagranicznego, którego obowiązki zostały określone w wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowie międzynarodowej, z funkcjonariuszem polskim. W rezultacie zasady odpowiedzialności karnej za przestępstwa popełnione przez funkcjonariusza zagranicznego, o którym mowa wyżej, jak i za przestępstwa popełnione przeciwko takiemu funkcjonariuszowi są analogiczne jak w przypadku funkcjonariusza polskiego. Jeżeli chodzi o odpowiedzialność cywilną, to stosowne uregulowanie jest zawarte obecnie w art. 589f K.p.k., wprowadzonym wyżej wymienioną nowelizacją z dnia 16 kwietnia 2004 r.

Również wykonywanie postanowień dotyczących przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych nie będzie łączyło się z koniecznością wprowadzania zmian do prawa wewnętrznego. Jest to wynik samowystarczalnego charakteru części regulacji Konwencji, jak również regulacji już przyjętych w prawie polskim. Podstawowe przepisy prawa polskiego, dzięki którym będzie możliwe wykonywanie postanowień Konwencji w tym zakresie, to: rozdział 26 Kodeksu postępowania karnego, ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne wraz z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie sposobu technicznego przygotowania sieci służących do przekazywania informacji, do kontroli przekazów informacji oraz sposobu dokonywania, rejestracji, przechowywania, odtwarzania i niszczenia zapisów z kontrolowanych przekazów³³⁾, a także ustawa z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych. Ponadto zastosowanie będzie mieć regulacja zawarta w nowym art. 218a K.p.k., wprowadzona przez kolejną nowelizację tego kodeksu z dnia 19 lutego 2004 r., nakładająca na urzędy, instytucje i podmioty prowadzące działalność telekomunikacyjną obowiązek zabezpieczania na żądanie sądu lub prokuratora danych informatycznych przechowywanych w urządzeniach zawierających te dane oraz związane z ww. regulacją rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu technicznego przygotowania systemów i sieci służących do przekazywania informacji – gromadzenia wykazów połączeń telefonicznych i innych przekazów informacji oraz sposobów zabezpieczania danych informatycznych³⁴⁾.

Z kolei materia, której dotyczy Protokół do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, na gruncie prawa polskiego została uregulowana przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe³⁵⁾, Kodeksu postępowania karnego oraz Kodeksu karnego.

W szczególności podkreślenia wymaga, że w zgodzie z postanowieniami Protokołu pozostają przepisy ustawy – Prawo bankowe, dotyczące udzielania przez banki informacji o kontach i ich posiadaczach oraz o operacjach prowadzonych z wykorzystaniem tych kont. Dane te są wprawdzie objęte tajemnicą bankową, jednak w ramach toczącego się postępowania karnego

- zwłaszcza w toku realizacji wniosków innych państw o pomoc prawną
- możliwe jest ich uzyskanie.

Zgodnie bowiem z treścią art. 105 ust. 2 lit. c tej ustawy, bank ma obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową na żądanie sądu lub prokuratora w związku z wykonaniem wniosku o udzielenie pomocy prawnej, pochodzącego od państwa obcego, które na mocy ratyfikowanej umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską ma prawo występować o udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową.

Nie ma też prawnych przeszkód, aby w wykonaniu takiego wniosku prowadzić bieżący monitoring transakcji bankowych, dokonywanych z wykorzystaniem tych rachunków. Możliwe jest również pozyskiwanie danych dotyczących kont bankowych, na które dokonywano operacji oraz z których ich dokonywano. Prawo bankowe nie zawiera też żadnych ograniczeń w zakresie czynów, które mogą stanowić podstawę udzielenia informacji.

Tak więc przy założeniu (które czyni również Protokół), że żądanie państwa wzywającego dotyczy rachunków prowadzonych przez banki mające swoją siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, prawo polskie umożliwia uzyskiwanie przez organy ścigania (sądy lub prokuratorów) bankowych danych „statycznych” i „dynamicznych”, jak również prowadzenie monitoringu transakcji, dokonywanych na kontach bankowych zgodnie z wymogami Protokołu.

Wynikający z Protokołu obowiązek zapewnienia poufności danych przekazywanych przez banki organom ścigania gwarantują przepisy polskiego Kodeksu karnego, przewidujące odpowiedzialność z tytułu popełnienia czynów godzących w dobro wymiaru sprawiedliwości oraz ochronę informacji.

Bezprawne postępowanie pracowników banków w tym przedmiocie penalizują przede wszystkim normy art. 239 K.k. (przewidującego sankcje za utrudnianie postępowania karnego) i art. 241 K.k. (obejmującego rozpowszechnianie bez zezwolenia wiadomości z postępowania karnego).

Ujawnienie klientom przez pracowników banku informacji o żądaniu organów ścigania podlega sankcji karnej – w zależności od konkretnych okoliczności sprawy – z art. 265 K.k. (ujawnienie informacji stanowiącej tajemnicę państwową) lub art.

266 K.k. (ujawnienie wbrew przepisom ustawy informacji, z którą zapoznano się w związku z wykonywaną funkcją lub działalnością gospodarczą).

Polskie regulacje prawne zapewniają także realizację wymogu Protokołu, zakazującego odmowy wykonania wniosku o pomoc prawną z powołaniem się na polityczny charakter przestępstwa. Kodeks postępowania karnego nie przewiduje bowiem takiej przesłanki jako podstawy odmowy wykonania wniosku o pomoc prawną.

Wobec powyższego Rzeczpospolita Polska nie skorzystała z możliwości złożenia zastrzeżenia określonego w art. 9 ust. 2 Protokołu.

V. Przewidywane skutki prawne, polityczne, społeczne, gospodarcze i finansowe związane z wejściem w życie Porozumienia

Jak już wskazano wyżej, związanie się przez Rzeczpospolitą Polską postanowieniami Porozumienia nie będzie łączyło się z koniecznością wprowadzenia zmian do prawa polskiego.

Na mocy art. 1 ust. 3 Porozumienia deklaracje Państw Członkowskich złożone do Konwencji oraz Protokołu będą stosowane także w stosunkach między Republiką Islandii a Królestwem Norwegii, a zatem nie ma potrzeby składania przez Rzeczpospolitą Polską ponownie takich deklaracji, odnoszących się do relacji z tymi dwoma państwami.

Związanie się Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem nie spowoduje także obciążeń Skarbu Państwa, poza zwykłymi kosztami wynikającymi z wykonywania wniosków o pomoc prawną w stosunkach z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii (i tak dotychczas przeprowadzanych na podstawie Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r.). Pewne dodatkowe koszty będą łączyły się natomiast z wykonywaniem pomocy prawnej, we wskazanym zakresie, z wykorzystaniem nowych możliwości technicznych, tj. wiążących się z przeprowadzeniem wideokonferencji czy przechwytywaniem przekazów telekomunikacyjnych. Podkreślić jednak należy, że niezbędne do przeprowadzania wideokonferencji w większych jednostkach sądowych i prokuraturach oraz przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych w ramach telefonii satelitarnej uzupełnienie wyposażenia technicznego już jest dokonywane, w związku z koniecznością respektowania wcześniejszych zobowiązań, wynikających ze związania się postano-

wieniami Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu do tej Konwencji. Zatem stosowanie postanowień Protokołu nie będzie obecnie wymagało dodatkowych nakładów inwestycyjnych, tym bardziej że skala obrotu prawnego z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii jest niewielka i stanowi jedynie nieznaczną część współpracy sądowej prowadzonej z Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej.

Trzeba przy tym pamiętać, że koszty wideokonferencji i konferencji telefonicznej obciążają stronę wzywającą oraz że jest również możliwe korzystanie z wyposażenia technicznego strony wzywającej. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku realizacji wniosków z zakresu przechwytywania przekazów telekomunikacyjnych.

Wysokości tych kosztów nie da się precyzyjnie określić wobec niemożności przewidzenia liczby przypadków, w których w przyszłości będzie niezbędne udzielenie pomocy prawnej na rzecz organów sądowych Republiki Islandii i Królestwa Norwegii. Z przedstawionych wyżej powodów przyjąć należy, że wydatki te nie będą wysokie ani też w sposób znaczący wyższe od obecnie ponoszonych kosztów udzielania pomocy prawnej na podstawie Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r. Koszty finansowe będą ponoszone w ramach części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości, a w zakresie wykorzystywania technik specjalnych z części budżetu państwa, których dysponentami są Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Minister Finansów.

Związanie się Porozumieniem nie wywoła bezpośrednich skutków gospodarczych. Ogólnie należy stwierdzić, że wszelkie działania zwiększające zakres integracji europejskiej, w tym ułatwianie międzynarodowej współpracy prawnej, ugruntowują pozytywny wizerunek Rzeczypospolitej Polskiej na arenie międzynarodowej, sprzyjający zacieśnianiu więzów gospodarczych z naszym krajem.

Skutki polityczne przystąpienia do Porozumienia będą pozytywne.

Związanie się przedmiotowym aktem prawnym będzie stanowiło konsekwentną kontynuację realizacji zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, wynikających z akcesji do Unii Europejskiej, a ponadto, jako służące podwyższaniu standardów współpracy międzynarodowej w obszarze wymiaru sprawiedliwości i zwiększeniu jej efektywności, wpisuje się w założenia polskiej polityki zagranicznej.

Ponadto krok taki zostanie pozytywnie oceniony przez inne państwa współpracujące w procesie pogłębiania integracji europejskiej.

W kontekście społecznych skutków związania się Porozumieniem wskazać należy, że wejście w życie postanowień tej umowy pozwoli na skrócenie czasu prowadzenia postępowań karnych, w których jest niezbędne zasięgnięcie pomocy prawnej organów Republiki Islandii i Królestwa Norwegii, wpływając w ten sposób na sytuację osób, których te postępowania dotyczą, w tym osób (podmiotów) pokrzywdzonych przestępstwami.

VI. Wyjaśnienie wyboru trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem

Decyzja Rady z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie podpisania Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii dotyczącej stosowania niektórych przepisów Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej i Protokołu z 2001 roku do Konwencji nie jest sama w sobie aktem prawnym wymagającym wdrożenia do krajowego porządku prawnego.

Wdrożenia takiego wymaga natomiast załączone do decyzji Porozumienie, które zostało zawarte przez UE w oparciu o art. 24 w zw. z art. 38 Traktatu o Unii Europejskiej, na mocy których Rada UE posiada kompetencję do zawierania z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi umów, dotyczących współpracy sądowej w sprawach karnych.

Na podstawie art. 24 ust. 5 Traktatu Państwa Członkowskie są uprawnione do złożenia tzw. zastrzeżenia konstytucyjnego, stwierdzającego, że związanie się przez nie umową będzie poprzedzone przeprowadzeniem stosownych procedur konstytucyjnych. Rzeczpospolita Polska skorzystała z możliwości złożenia takiego zastrzeżenia w odniesieniu do Porozumienia, wobec czego do czasu zakończenia procedur konstytucyjnych jego postanowienia nie będą dla Rzeczypospolitej Polskiej wiążące.

Zastrzeżenia konstytucyjne złożyły oprócz Rzeczypospolitej Polskiej następujące państwa, będące obecnie członkami Unii Europejskiej: Królestwo Belgii, Republika Cypryjska, Republika Czeska, Królestwo Danii, Republika Finlandii, Królestwo Hiszpanii, Irlandia, Republika Litewska, Republika Łotewska, Republika Malty, Królestwo Niderlandów, Republika Federalna Niemiec, Republika Portugalska,

Republika Słowacka, Republika Słowenii, Królestwo Szwecji, Republika Węgierska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Republika Włoska oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Unia Europejska nie notyfikowała dotychczas, zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 Porozumienia, zakończenia procedur wymaganych dla wyrażenia zgody na związanie tym Porozumieniem.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 i 4 Porozumienia akt ten wchodzi w życie w odniesieniu do odpowiednich postanowień – odpowiednio – Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej lub Protokołu z 2001 roku do Konwencji, pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu, w którym Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej stwierdzi, że zostały spełnione wszelkie wymogi formalne dotyczące wyrażenia zgody przez „Umawiające się Strony Porozumienia” lub w dniu wejścia w życie Konwencji (Protokołu – w odniesieniu do odpowiednich postanowień tego aktu), zgodnie z – odpowiednio – art. 27 ust. 3 Konwencji i art. 13 ust. 3 Protokołu, jeżeli jest to data późniejsza.

Na gruncie prawa polskiego jedynie tryb ratyfikacji zapewni wszystkim uprawnionym organom krajowym, w tym organom władzy ustawodawczej, uczestnictwo w procedurze związania się Porozumieniem.

Z kolei z uwagi na to, że materia regulowana wskazanym wyżej instrumentem dotyczy wolności obywatelskich oraz zagadnień regulowanych w ustawie (art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), związanie się nim wymaga przeprowadzenia procesu ratyfikacyjnego w trybie przewidzianym w art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

---

¹⁾ Tekst Konwencji wraz z Pierwszym protokołem dodatkowym opublikowano w Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854.

²⁾ Teksty obu konwencji opublikowane zostały w Dz. Urz. UE L 239 z 22.09.2000.

³⁾ Patrz: preambuła do umowy zawartej przez Radę UE i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen z 18.05.1999 r.

⁴⁾ Wynikające m.in. z zawartej między UE a Królestwem Norwegii umowy o wolnym handlu z 14.05.1973 r. i Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z 2.05.1992 r. (Dz. Urz. WE L 1 z 3.01.1994).

-
- ⁵⁾ Patrz: preambuła do umowy zawartej przez Radę UE i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen z 18.05.1999 r.
- ⁶⁾ Decyzja Rady 2000/777/WE z 1.12.2000 r. w sprawie stosowania dorobku Schengen w Danii, Finlandii, Szwecji oraz Islandii i Norwegii (Dz. Urz. WE L 309 z 9.10.2000).
- ⁷⁾ Dz. Urz. WE L 176 z 10.07.1999.
- ⁸⁾ Dz. Urz. UE C 197 z 12.07.2000.
- ⁹⁾ Dz. Urz. UE C 326 z 21.11.2001.
- ¹⁰⁾ Dz. Urz. UE L 026 z 29.01.2004.
- ¹¹⁾ Dz. U. z 2004 r. Nr 187, poz. 1924.
- ¹²⁾ Dz. Urz. WE L 093 z 3.04.2001 i L 057 z 28.02.2006.
- ¹³⁾ Dz. Urz. WE L 050 z 25.02.2003.
- ¹⁴⁾ Dz. Urz. UE L 067 z 12.03.2003.
- ¹⁵⁾ Dz. Urz. UE L 292 z 21.10.2006.
- ¹⁶⁾ Dz. U. z 2005 r. Nr 29, poz. 243.
- ¹⁷⁾ Dz. Urz. WE C 316 z 27.11.1995.
- ¹⁸⁾ Dz. Urz. WE C 313 z 23.10.1996.
- ¹⁹⁾ Dz. Urz. WE C 221 z 19.07.1997.
- ²⁰⁾ Dz. U. z 1996 r. Nr 117, poz. 557.
- ²¹⁾ Dz. Urz. UE C 191 z 23.06.1997.
- ²²⁾ Według stanu na dzień 13.02.2007 r.
- ²³⁾ Dz. U. z 2002 r. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.
- ²⁴⁾ Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.
- ²⁵⁾ Dz. U. z 1999 r. Nr 72, poz. 802, z późn. zm.
- ²⁶⁾ Dz. U. z 2004 r. Nr 68, poz. 623, z późn. zm.
- ²⁷⁾ Dz. U. z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.
- ²⁸⁾ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.
- ²⁹⁾ Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, z późn. zm.
- ³⁰⁾ Dz. U. z 2003 r. Nr 17, poz. 155.
- ³¹⁾ Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 889.
- ³²⁾ Dz. U. z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, z późn. zm.
- ³³⁾ Dz. U. z 2003 r. Nr 110, poz. 1052.
- ³⁴⁾ Dz. U. z 2004 r. Nr 100, poz. 1023.
- ³⁵⁾ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ**

**KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/1621/08/DP/ik

16

Warszawa, dnia 26 maja 2008 r.

**Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji, podpisanego w dniu 19 grudnia 2003 roku w Brukseli wyrażona na podstawie art. 9 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494, z późn. zm.) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem (pismo nr RM-10-158-07) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej

[Podpis]
PODSKRETARZ STANU
Stolonia Jędrzejewska

Do uprzejmej wiadomości:

**Pan Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych**

DEPARTAMENT RADY MINISTRÓW	
Wpł.	7 05 08
DRM -	

Ważna informacja prawna

22004A0129(01)*Dziennik Urzędowy L 026 , 29/01/2004 P. 0003 - 0009*

Porozumienie

między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji

UNIA EUROPEJSKA,

z jednej strony, i

REPUBLIKA ISLANDII

oraz

KRÓLESTWO NORWEGII,

z drugiej strony,

zwane dalej "Umawiającymi się Stronami";

PRAGNĄC poprawy współpracy sądowej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią, bez uszczerbku dla postanowień ochrony wolności indywidualnej,

BIORĄC POD UWAGĘ, że obecne stosunki między Umawiającymi się Stronami wymagają ścisłej współpracy w zwalczaniu przestępczości,

WSKAZUJĄC na wspólny interes Umawiających się Stron, że zapewniona jest wzajemna pomoc między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią w sposób szybki i skuteczny, zgodna z podstawowymi zasadami ich prawa krajowego, oraz w zgodności z prawami indywidualnymi i zasadami Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku,

WYRAŻAJĄC ich wzajemne zaufanie do struktury i funkcjonowania ich systemów prawnych, a także do zdolności wszystkich Umawiających się Stron do zapewnienia uczciwego procesu,

ZDECYDOWANE uzupełnić Europejską Konwencję o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 roku oraz inne konwencje obowiązujące w tej dziedzinie Porozumieniem między Unią Europejską, Islandią i Norwegią,

UZNAJĄC, że postanowienia tych konwencji znajdują w dalszym ciągu zastosowanie we wszystkich kwestiach nie objętych niniejszym Porozumieniem,

MAJĄC NA UWADZE, że niniejsze Porozumienie, wraz z jego załącznikiem I, reguluje pomoc prawną w sprawach karnych, w oparciu o zasady Konwencji z dnia 20 kwietnia 1959 r.,

ZWAŻYWSZY, że w artykule 2 ustęp 1 Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz w artykule 15 Protokołu do Konwencji z dnia 16 października 2001 r. określono postanowienia, które stanowią rozwój dorobku Schengen i które dlatego zostały zaakceptowane przez Islandię i Norwegię na mocy ich zobowiązań w ramach Umowy z dnia 18 maja 1999 r. zawartej między Radą Unii Europejskiej, Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie włączenia tych dwóch ostatnio wymienionych państw w stosowanie, wprowadzanie w życie i rozwój postanowień dorobku Schengen,

ZWAŻYWSZY, że Islandia i Norwegia wyraziły życzenie zawarcia porozumienia umożliwiającego im stosowanie także tych innych postanowień Konwencji o pomocy prawnej z 2000 roku oraz Protokołu z 2001 roku w ich stosunkach z Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej,

ZWAŻYWSZY, że Unia Europejska uznaje również za niezbędne zawarcie takiego porozumienia,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego Porozumienia, treść następujących postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku, sporządzonej przez Radę Unii Europejskiej zgodnie z artykułem 34 Traktatu o Unii Europejskiej, o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, zwanej dalej "Konwencją UE o pomocy prawnej", stosuje się w stosunkach między Republiką Islandii i Królestwem Norwegii oraz w stosunkach wzajemnych między każdym z tych Państw a Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej:

Artykuły 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25 i 26, a także artykuły 1 i 24, w stopniu, w jakim mają one znaczenie dla tych wymienionych artykułów.

2. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego Porozumienia, treść następujących postanowień Protokołu z dnia 16 października 2001 r. do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonego przez Radę Unii Europejskiej zgodnie z artykułem 34 Traktatu o Unii Europejskiej, zwanego dalej "Protokołem UE o pomocy prawnej", stosuje się w stosunkach między Republiką Islandii a Królestwem Norwegii oraz w stosunkach wzajemnych między każdym z tych Państw a Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej:

Artykuły 1 (ustępy 1–5), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 i 12.

3. Deklaracje Państw Członkowskich na podstawie artykułu 9 ustęp 6, artykułu 10 ustęp 9, artykułu 14 ustęp 4, artykułu 18 ustęp 7 i artykułu 20 ustęp 7 Konwencji UE o pomocy prawnej oraz artykułu 9 ustęp 2 Protokołu UE o pomocy prawnej stosuje się także w stosunkach między Republiką Islandii a Królestwem Norwegii.

Artykuł 2

1. Umawiające się Strony, aby osiągnąć cel, a mianowicie możliwie jednolite stosowanie i wykładnię postanowień określonych w artykule 1, stale śledzą rozwój orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, jak również rozwój orzecznictwa sądów właściwych Islandii i Norwegii odnoszącego się do tych postanowień. W tym celu ustanawia się mechanizm, aby zapewnić regularne wzajemne przekazywanie tego orzecznictwa.

2. Islandia i Norwegia są upoważnione do przedłożenia Trybunałowi Sprawiedliwości memoriałów lub uwag na piśmie w przypadkach wystąpienia przez sąd Państwa Członkowskiego do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o orzeczenie wstępne dotyczące wykładni postanowień określonych w artykule 1.

Artykuł 3

Jeżeli wniosek zostaje odrzucony, Norwegia lub Islandia mogą wystąpić do zwracającego się Państwa Członkowskiego o zgłoszenie Eurojust jakichkolwiek napotkanych problemów dotyczących wykonania wniosku, w celu znalezienia praktycznego rozwiązania problemu.

Artykuł 4

Wszelki spór między Islandią lub Norwegią i Państwem Członkowskim Unii Europejskiej dotyczący wykładni lub stosowania niniejszego Porozumienia albo jakichkolwiek postanowień określonych w artykule 1 strona sporu może w terminie sześciu miesięcy przekazać do rozpatrzenia przez posiedzenie przedstawicieli rządów Państw Członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandii i Norwegii.

Artykuł 5

Umawiające się Strony uzgadniają dokonanie wspólnego przeglądu niniejszego Porozumienia nie później niż pięć lat od dnia jego wejścia w życie. Przegląd w szczególności dotyczy praktycznego wykonania, wykładni i rozwoju Porozumienia, i może również obejmować kwestie takie, jak konsekwencje dalszego rozwoju Unii Europejskiej w odniesieniu do przedmiotu niniejszego Porozumienia.

Artykuł 6

1. Umawiające się Strony notyfikują wzajemnie zakończenie procedur wymaganych do wyrażenia ich zgody na związanie niniejszym Porozumieniem.

2. W momencie dokonywania ich notyfikacji na mocy ustępu 1 lub, jeżeli jest to przewidziane, w każdym czasie po tym, Islandia i Norwegia mogą złożyć deklaracje przewidziane w artykule 9 ustęp 6, artykule 10 ustęp 9, artykule 14 ustęp 4, artykule 18 ustęp 7 i artykule 20 ustęp 7

Konwencji UE o pomocy prawnej oraz w artykule 9 ustęp 2 Protokołu UE o pomocy prawnej.

3. W odniesieniu do odpowiednich postanowień Konwencji UE o pomocy prawnej, niniejsze Porozumienie wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu, w którym Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej stwierdzi, że zostały spełnione wszelkie wymogi formalne dotyczące wyrażenia zgody przez Umawiające się Strony niniejszego Porozumienia – lub w ich imieniu – lub w dniu wejścia w życie Konwencji UE o pomocy prawnej zgodnie z artykułem 27 ustęp 3 Konwencji, jeżeli jest to data późniejsza. W odniesieniu do odpowiednich postanowień Konwencji UE o pomocy prawnej, wejście w życie niniejszego Porozumienia ustanawia prawa i obowiązki między Islandią i Norwegią oraz między Islandią, Norwegią i tymi Państwami Członkowskimi UE, w stosunku do których Konwencja UE o pomocy prawnej weszła w życie.

4. W odniesieniu do odpowiednich postanowień Protokołu UE o pomocy prawnej, niniejsze Porozumienie wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po dniu, w którym Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej stwierdzi, że zostały spełnione wszelkie wymogi formalne dotyczące wyrażenia zgody przez Umawiające się Strony niniejszego Porozumienia – lub w ich imieniu – lub w dniu wejścia w życie Protokołu UE o pomocy prawnej zgodnie z artykułem 13 ustęp 3 Protokołu, jeżeli jest to data późniejsza. W odniesieniu do odpowiednich postanowień Protokołu UE o pomocy prawnej, wejście w życie niniejszego Porozumienia ustanawia prawa i obowiązki między Islandią i Norwegią oraz między Islandią, Norwegią i tymi Państwami Członkowskimi UE, w stosunku do których Protokół UE o pomocy prawnej wszedł w życie.

5. W konsekwencji takie prawa i obowiązki między Norwegią, Islandią i pozostałymi Państwami Członkowskimi UE powstają w dniu wejścia w życie Konwencji UE o pomocy prawnej lub Protokołu UE o pomocy prawnej w odniesieniu do tych innych Państw Członkowskich UE.

6. Niniejsze Porozumienie stosuje się wyłącznie do procedur pomocy prawnej wszczętych po dniu powstania praw i obowiązków na mocy ustępu 3 i 4.

Artykuł 7

Przystąpienie nowych Państw Członkowskich Unii Europejskiej do Konwencji UE o pomocy prawnej lub do Protokołu UE o pomocy prawnej ustanawia prawa i obowiązki na mocy niniejszego Porozumienia między tymi nowymi Państwami Członkowskimi oraz Islandią i Norwegią.

Artykuł 8

1. Niniejsze Porozumienie może być wypowiedziane przez Umawiające się Strony. W przypadku wypowiedzenia dokonanego przez Islandię lub Norwegię, niniejsze Porozumienie pozostaje w mocy między Unią Europejską a Państwem, w stosunku do którego nie zostało ono wypowiedziane.

2. Wypowiedzenie niniejszego Porozumienia zgodnie z ustępem 1 staje się skuteczne od dnia upływu sześciu miesięcy po przedłożeniu notyfikacji wypowiedzenia. Procedury wykonania wniosków o pomoc prawną wciąż będące w toku w tym dniu zostają zakończone zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

3. Niniejsze Porozumienie zostaje wypowiedziane w momencie wypowiedzenia Umowy z dnia 18 maja 1999 roku zawartej między Radą Unii Europejskiej, Republiką Islandii i Królestwem Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen.

4. Wypowiedzenie niniejszego Porozumienia zgodnie z ustępem 3 staje się skuteczne dla tej samej Strony lub Stron i w tym samym dniu, co wypowiedzenie Umowy z dnia 18 maja 1999 roku określonej w ustępie 3.

Artykuł 9

1. Depozytariuszem niniejszego Porozumienia jest Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej.

2. Depozytariusz publikuje informacje dotyczące jakiegokolwiek notyfikacji dokonanej w powiązaniu z niniejszym Porozumieniem.

Artykuł 10

Niniejsze Porozumienie sporządzone jest w jednym egzemplarzu w językach duńskim, niderlandzkim, angielskim, fińskim, francuskim, niemieckim, greckim, islandzkim, irlandzkim, włoskim, norweskim, portugalskim, hiszpańskim i szwedzkim, przy czym wszystkie teksty są na równi autentyczne.

Hecho en Bruselas, el diecinueve de diciembre de dos mil tres. Udfærdiget i Bruxelles, den nittende december to tusind og tre. Geschehen zu Brüssel am neunzehnten Dezember zweitausendunddrei. Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα εννέα Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες τρία. Done at Brussels, this nineteenth day of December, in the year two thousand and three. Fait à Bruxelles, le dix-neuf décembre deux mille trois. Arna dhéanamh sa Bhruiséal ar an naoú lá déag de Nollaig sa bhliain dhá mhíle is a trí. Fatto a Bruxelles, addì diciannove dicembre duemilatre. Gedaan te Brussel, de negentiende december tweeduizenddrie. Feito em Bruxelas, em dezanove de Dezembro de dois mil e três. Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakolme. Som skedde i Bryssel den nittonde december tjugohundratre. Gjört í Brussel níttjándi dag desembermánaðar árið tvö þúsund og þrjú. Utfærdiget i Brussel den 19. desember 2003.

Por la Unión Europea For Den Europæiske Union Für die Europäische Union Για την Ευρωπαϊκή Ένωση For the European Union Pour l'Union européenne Thar ceann an Aontais Eorpaigh Per l'Unione europea Voor de Europese Unie Pela União Europeia Euroopan unionin puolesta För Europeiska unionen

+++++ TIFF +++++

Fyrir hönd Lýðveldisins Íslands

+++++ TIFF +++++

For Kongeriket Norge

+++++ TIFF +++++

ZAŁĄCZNIK I

Stosowanie w odniesieniu do Gibraltaru

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, jako Państwo Członkowskie odpowiedzialne za Gibraltar, w tym za stosunki zewnętrzne Gibraltaru, potwierdza, że niniejsze Porozumienie będzie skuteczne na terytorium Gibraltaru, skoro tylko Konwencja UE o pomocy prawnej z 2000 roku oraz Protokół z 2001 roku zostaną rozszerzone na Gibraltar, pod warunkiem że Konwencja Rady Europy z 1959 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych została rozszerzona na Gibraltar. W tym czasie Zjednoczone Królestwo wyznaczy odpowiednie władze Gibraltaru jako właściwe do celów niniejszego Porozumienia. Wszelka korespondencja urzędowa z tymi władzami następuje zgodnie z uzgodnionymi porozumieniami między Zjednoczonym Królestwem a Królestwem Hiszpanii odnoszącymi się do władz Gibraltaru w kontekście dokumentów UE i WE oraz odpowiednich umów, które zostały notyfikowane Państwom Członkowskim i instytucjom Unii Europejskiej w dniu 19 kwietnia 2000 roku. Kopie tych porozumień są notyfikowane Republice Islandii i Królestwu Norwegii przez Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej.

ZAŁĄCZNIK II

Deklaracja Umawiających się Stron do Porozumienia między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 roku do Konwencji.

Umawiające się Strony uzgadniają, że będą się konsultować, jeśli właściwe, kiedy Republika Islandii, Królestwo Norwegii lub jedno z Państw Członkowskich Unii Europejskiej uzna, że zachodzą okoliczności do uczynienia tego, w celu umożliwienia najbardziej skutecznego stosowania niniejszego Porozumienia, w tym także w celu zapobiegania jakimkolwiek sporom dotyczącym jego praktycznego wykonania i interpretowania. Takie konsultacje są organizowane w sposób najbardziej dogodny, biorąc pod uwagę istniejące struktury współpracy.

Deklaracja Republiki Islandii i Królestwa Norwegii

Uwzględniając postanowienia Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych, które umożliwiają bezpośredni kontakt między organami sądowymi, Republika Islandii i Królestwo Norwegii oświadczają, że, w odpowiednim przypadku, ich właściwe organy sądowe, za pośrednictwem punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Sądowej, chcą zasięgnąć niezbędnych informacji w celu ustalenia, który organ sądowy Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej jest właściwy miejscowo dla wszczęcia i wykonania wniosków o pomoc prawną.

22004A0129(01)

Agreement between the European Union and the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the application of certain provisions of the Convention of 29 May 2000 on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union and the 2001 Protocol thereto

Official Journal L 026 , 29/01/2004 P. 0003 - 0009

Agreement

between the European Union and the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the application of certain provisions of the Convention of 29 May 2000 on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union and the 2001 Protocol thereto

THE EUROPEAN UNION,

on the one hand, and

THE REPUBLIC OF ICELAND

and

THE KINGDOM OF NORWAY,

on the other hand,

hereinafter referred to as "the Contracting Parties",

WISHING to improve judicial cooperation in criminal matters between the Member States of the European Union and Iceland and Norway, without prejudice to the rules protecting individual freedom,

CONSIDERING that current relationships among the Contracting Parties require close cooperation in the fight against crime,

POINTING OUT the Contracting Parties' common interest in ensuring that mutual assistance between the Member States of the European Union and Iceland and Norway is provided in a fast and efficient manner compatible with the basic principles of their national law, and in compliance with the individual rights and principles of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950,

EXPRESSING their mutual confidence in the structure and functioning of their legal systems and in the ability of all Contracting Parties to guarantee a fair trial,

RESOLVED to supplement the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters of 20 April 1959 and other Conventions in force in this area, by an Agreement between the European Union, Iceland and Norway,

RECOGNISING that the provisions of those Conventions remain applicable for all matters not covered by this Agreement,

RECALLING that this Agreement, including Annex I thereto, regulates mutual assistance in criminal matters, based on the principles of the Convention of 20 April 1959,

CONSIDERING that in Article 2 paragraph 1 of the Convention of 29 May 2000 on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union, and in Article 15 of the Protocol of 16 October 2001 thereto, the provisions have been identified which constitute a development of the Schengen acquis, and which therefore have been accepted by Iceland and Norway by virtue of their obligations under the Agreement of 18 May 1999 concluded by the Council of the European Union, the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the latter's association with the application, implementation and development of the provisions of the Schengen acquis,

CONSIDERING that Iceland and Norway have expressed their wish to enter into an agreement enabling them to apply also the other provisions of the 2000 Mutual Assistance Convention and of the 2001 Protocol in their relations with the Member States of the European Union,

CONSIDERING that the European Union also considers it necessary to have such an agreement in place,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

1. Subject to the provisions of this Agreement, the content of the following provisions of the Convention of 29 May 2000, established by the Council of the European Union in accordance with Article 34 of the Treaty on European Union, on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union, hereinafter referred to as "the EU Mutual Assistance Convention", shall be applicable in the relations between the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway and in the mutual relations between each of these States and the Member States of the European Union:

Articles 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25 and 26, as well as Articles 1 and 24 to the extent that they are relevant for any of those other Articles.

2. Subject to the provisions of this Agreement, the content of the following provisions of the Protocol of 16 October 2001, established by the Council of the European Union in accordance with Article 34 of the Treaty on European Union, to the Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union, hereinafter referred to as "the EU Mutual Assistance Protocol", shall be applicable in the relations between the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway and in the mutual relations between each of these States and the Member States of the European Union:

Articles 1 (paragraphs 1 to 5), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 and 12.

3. The declarations made by Member States under Articles 9(6), 10(9), 14(4), 18(7) and 20(7) of the EU Mutual Assistance Convention and Article 9(2) of the EU Mutual Assistance Protocol shall also be applicable in the relations with the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway.

Article 2

1. The Contracting Parties, in order to achieve the objective of arriving at as uniform an application and interpretation as possible of the provisions referred to in Article 1, shall keep under constant review the development of the case-law of the Court of Justice of the European Communities, as well as the development of the case-law of the competent courts of Iceland and Norway relating to such provisions. To this end a mechanism shall be set up to ensure regular mutual transmission of such case-law.

2. Iceland and Norway shall be entitled to submit statements of case or written observations to the Court of Justice in cases where a question has been referred to it by a court or tribunal of a Member State for a preliminary ruling concerning the interpretation of any provisions referred to in Article 1.

Article 3

If a request is refused, Norway or Iceland may ask the requested Member State to report to Eurojust any problem encountered concerning the execution of the request, for a possible practical solution.

Article 4

Any dispute between either Iceland or Norway and a Member State of the European Union regarding the interpretation or the application of this Agreement or of any of the provisions referred to in Article 1 thereof may be referred by a Party to the dispute to a meeting of representatives of the governments of the Member States of the European Union and of Iceland and Norway, with a view to its settlement within six months.

Article 5

The Contracting Parties agree to carry out a common review of this Agreement no later than five years after its entry into force. The review shall in particular address the practical implementation, interpretation and development of the Agreement and may also include issues such as the consequences of further development of the European Union relating to the subject matter of this Agreement.

Article 6

1. The Contracting Parties shall notify each other of the completion of the procedures required to express their consent to be bound to this Agreement.
2. When giving their notification under paragraph 1 or, if so provided, at any time thereafter, Iceland and Norway may make any of the declarations provided for in Articles 9(6), 10(9), 14(4), 18(7) and 20(7) of the EU Mutual Assistance Convention and Article 9(2) of the EU Mutual Assistance Protocol.
3. As far as the relevant provisions of the EU Mutual Assistance Convention are concerned, this Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the day on which the Secretary-General of the Council of the European Union establishes that all formal requirements concerning the expression of the consent by or on behalf of the Parties to this Agreement have been fulfilled, or on the date on which the EU Mutual Assistance Convention enters into force in accordance with Article 27(3) thereof, if such date is later. As far as the relevant provisions of the EU Mutual Assistance Convention are concerned, the entry into force of this Agreement creates rights and obligations between Iceland and Norway and between Iceland, Norway and those EU Member States in respect of which the EU Mutual Assistance Convention has entered into force.
4. As far as the relevant provisions of the EU Mutual Assistance Protocol are concerned, this Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the day on which the Secretary-General of the Council of the European Union establishes that all formal requirements concerning the expression of the consent by or on behalf of the Parties to this Agreement have been fulfilled, or on the date on which the EU Mutual Assistance Protocol enters into force in accordance with Article 13(3) thereof, if such date is later. As far as the relevant provisions of the EU Mutual Assistance Protocol are concerned, the entry into force of this Agreement creates rights and obligations between Iceland and Norway and between Iceland, Norway and those EU Member States in respect of which the EU Mutual Assistance Protocol has entered into force.
5. Subsequently, such rights and obligations shall come into being between Norway, Iceland and other EU Member States as from the dates on which the EU Mutual Assistance Convention and/or the EU Mutual Assistance Protocol enter into force for such other EU Member States.
6. This Agreement shall apply only to mutual assistance procedures initiated after the date on which it creates rights and obligations by virtue of paragraphs 3 and 4.

Article 7

Accession by new Member States of the European Union to the EU Mutual Assistance Convention and/or to the EU Mutual Assistance Protocol shall create rights and obligations under this Agreement between those new Member States and Iceland and Norway.

Article 8

1. This Agreement may be terminated by the Contracting Parties. In the event of termination by either Iceland or Norway, this Agreement shall remain in force between the European Union and the State for which it has not been terminated.
2. Termination of this Agreement pursuant to paragraph 1 shall take effect six months after the deposit of the notification of termination. Procedures for complying with requests for mutual legal assistance still pending at that date shall be completed in accordance with the provisions of this Agreement.
3. This Agreement shall be terminated in the event of termination of the Agreement of 18 May 1999 concluded by the Council of the European Union, the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the latter's association with the application, implementation and development of the Schengen acquis.
4. Termination of this Agreement pursuant to paragraph 3 shall take effect for the same Party or Parties and on the same date as the termination of the Agreement of 18 May 1999 referred to in paragraph 3.

Article 9

1. The Secretary-General of the Council of the European Union shall act as the depository of this Agreement.
2. The depository shall make public information on any notification made concerning this Agreement.

Article 10

This Agreement shall be drawn up in one single copy in the Danish, Dutch, English, Finnish, French, German, Greek, Icelandic, Irish, Italian, Norwegian, Portuguese, Spanish and Swedish languages, each text being equally authentic.

Hecho en Bruselas, el diecinueve de diciembre de dos mil tres./Udfærdiget i Bruxelles, den nittende december to tusind og tre./Geschehen zu Brüssel am neunzehnten Dezember zweitausendunddrei./Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα εννέα Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες τρία./Done at Brussels, this nineteenth day of December, in the year two thousand and three./Fait à Bruxelles, le dix-neuf décembre deux mille trois./Arna dhéanamh sa Bhruiséil ar an naoú lá déag de Nollaig sa bhliain dhá mhíle is a trí./Fatto a Bruxelles, addì diciannove dicembre duemilatre./Gedaan te Brussel, de negentiende december tweeduizenddrie./Feito em Bruxelas, em dezanove de Dezembro de dois mil e três./Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakolme./Som skedde i Bryssel den nittonde december tjugohundratre./Gjört í Brussel níjtjándi dag desembermánaðar árið tvö þúsund og þrjú./Utferdiget i Brussel den 19. desember 2003.

Por la Unión Europea/For Den Europæiske Union/Für die Europäische Union/Για την Ευρωπαϊκή Ένωση/For the European Union/Pour l'Union européenne/Thar ceann an Aontais Eorpaigh/Per l'Unione europea/Voor de Europese Unie/Pela União Europeia/Euroopan unionin puolesta/För Europeiska unionen

>PIC FILE= "L_2004026EN.000701.TIF">

Fyrir hönd Lýðveldisins Íslands

>PIC FILE= "L_2004026EN.000702.TIF">

For Kongeriket Norge

>PIC FILE= "L_2004026EN.000703.TIF">

ANNEX I

Application to Gibraltar

The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, as Member State responsible for Gibraltar, including its external relations, confirms that this Agreement will take effect in the territory upon extension of the 2000 EU Mutual Assistance Convention and the 2001 Protocol to Gibraltar, which is contingent upon the 1959 Council of Europe Mutual Assistance Convention having been extended to Gibraltar. At that time, the United Kingdom will designate a relevant Gibraltar authority as competent for the purposes of the Agreement. Any formal communication with this authority will be conducted in accordance with the Agreed Arrangements between the United Kingdom and the Kingdom of Spain relating to Gibraltar authorities in the context of EU and EC instruments and related treaties, which were notified to the Member States and institutions of the European Union on 19 April 2000. A copy of these Arrangements shall be notified to the Republic of Iceland and Kingdom of Norway by the Secretary-General of the Council of the European Union.

ANNEX II

Declaration by the Contracting Parties to the Agreement between the European Union and the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the application of certain provisions of the Convention of 29 May 2000 on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union and the 2001 Protocol thereto

The Contracting Parties agree to consult, as appropriate, when the Republic of Iceland or the Kingdom of Norway or one of the Member States of the European Union considers that there is occasion to do so, to enable the most effective use to be made of this Agreement, including with a view to preventing any dispute regarding the practical implementation and interpretation of this Agreement. This consultation shall be organised in the most convenient way, taking into account the existing structures of cooperation.

Declaration by the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway

The Republic of Iceland and the Kingdom of Norway declare, in view of the provisions of the Convention of 29 May 2000 on Mutual Assistance in Criminal Matters enabling direct contact between judicial authorities, that their competent judicial authorities wish, where appropriate, to make requisite enquiries through the contact points of the European Judicial Network, in order to

establish which judicial authority of a Member State of the European Union has the territorial competence for initiating and executing requests for mutual assistance.